

Provinciale Staten

Clustercode SC
Ons kenmerk DOC-00785250
Bijlage(n) 1

Uw kenmerk -
Maastricht 27 mei 2025
Verzonden 28 mei 2025

Onderwerp

Mededeling portefeuillehouder inzake vastgesteld Jongeren(participatie)plan alsmede toezeggingen 9653 en 9655

Geachte Staten,

Hierbij informeren wij u over de vaststelling door Gedeputeerde Staten van 27 mei 2025 van het Jongeren(participatie)plan 2024-2027. Dit plan treft u aan in de bijlage.

In uw Statencommissie ESA is toegezegd T9653 dat Gedeputeerde Demollin zal bekijken of een webpagina van de Provincie zodanig ingericht kan worden, dat jongeren sneller ingang vinden voor bijvoorbeeld een stage of het ophalen van informatie voor profielwerkstukken en PS hierover via een mededeling portefeuillehouder in te lichten. Deze toezegging bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat over de toegang voor een (snuffel-)stage het tweede deel over het toegankelijk maken van informatie voor profielwerkstukken.

Ten aanzien van de (snuffel-)stages informeren wij u dat diverse middelen worden ingezet om studenten en starters mogelijkheden aan te bieden voor (afstudeer)stages en het traineeprogramma. Het zogenaamd 'campus recruitment' richt zich hierbij in beginsel op de doelgroep studenten mbo, hbo en WO. Voor middelbare school leerlingen worden kennismakingsrondleidingen georganiseerd in samenwerking met ProDemos. Daarnaast worden stagemogelijkheden voor middelbare school leerlingen (13-16) voorbereid. Op de website zal hiervoor de pagina "werken bij limburg" <https://www.limburg.nl/over/werken-bij-limburg/> worden gebruikt met als titel "Stage bij de Provincie".

Ten aanzien van het toegankelijk maken van informatie voor profielwerkstukken is gestart met het op doelgroep inventariseren van thema's waarop de Provincie actief is. Dit vraagt enige tijd in voorbereiding en organisatie van informatie op de website. Provinciale Staten worden door middel van een mededeling portefeuillehouder in Q4 geïnformeerd over de stand van zaken.

In uw Statencommissie ESA is tevens toegezegd (T9655) dat wij u in de uitwerking van het jongeren(participatie)plan informeren op welke wijze PS betrokken zullen worden. Provinciale Staten worden per pilot geïnformeerd over de aanpak, uitvoering en rapportage. Indien mogelijk worden Provinciale Staten ook gevraagd om persoonlijk deel te nemen aan een pilot of onderdeel daarvan.

Daarnaast is de wens naar voren gekomen om met de jongeren zelf en de partners uit het veld de mogelijkheid van een pilot Jongerencollege van GS, dat gevraagd en ongevraagd advies kan uitbrengen aan het College van GS, te laten verkennen. Deze wens zal worden onderzocht. In Q1 van 2026 zal door middel van een mededeling portefeuillehouder worden geïnformeerd.

Gedeputeerde Staten van Limburg
namens dezen,

J.J.M. Kuntzelaers
Gedeputeerde Provincie Limburg
Cultuur & Erfgoed, Mobiliteit, Landbouw

Jongeren- (participatie)plan

Gedreven voor hun toekomst

Inhoud

Inleiding	5
Leeswijzer	6
1. Context	7
2. Welke jongeren?	8
3. Brede welvaartsdenken en jongeren	10
4. Wat hebben we geleerd?	12
5. Wat is de opgave van jongerenparticipatie?	14
6. Activiteiten van het Jongeren(participatie)plan	17
7. Uitvoering en financiën	20
8. Monitoren en evalueren	22
9. Communicatie	23
Eindnoten	24
Bijlagen	25

Inleiding

‘Meepraten, meewerken, meebeslissen en mee mogelijk maken’. Betrokkenheid van jongeren is belangrijk en onmisbaar voor de democratie in Nederland. ‘Praat niet over ons, maar mét ons’ is de oproep van jongeren aan alle bestuurders van Nederland in het Manifest #MijnStemTelt.¹ Dit is niet alleen belangrijk om het perspectief van jongeren te betrekken in beleidsvorming en besluitvorming, maar ook een fundamenteel ‘recht’ van jongeren: Meepraten over onderwerpen die hun leven aangaan, nu en in de toekomst van Limburg. Tegelijkertijd is dat niet vanzelfsprekend, niet in Nederland en ook niet in Limburg.

Jongeren in dialoog- en debatten ondersteunen is niet het enige doel waar we ons op richten. Dit Jongeren (participatie) plan gaat verder. We willen oog hebben voor de initiatieven van jongeren zelf en werken aan nieuwe vormen om jongeren een podium te geven. Juist in Limburg dat een grote demografische uitdaging kent, is de stem van jongeren extra belangrijk. Samenwerkende Limburgse jongerenorganisaties en twee onderzoeksinstellingen verzamelden een overzicht van de situatie van Limburgse jongeren in 2023-2024. Ze kregen een breed en diepgaand inzicht in wat jongeren bezighoudt en wat voor hen belangrijk is. De belangrijkste thema’s die hierbij naar voren zijn gekomen zijn financiën, gezondheid, veiligheid, onderwijs, vrijetijdsbesteding en publieke plekken, participatie en inspraak in de democratie. Als we ons verdiepen in de leeftijdsgroep jongeren (jonger dan 24 jaar), leren we dat het luisteren, begrijpen, bereiken en betrekken van jongeren een uitdaging is.

Recentelijk is de nota participatie onder de Omgevingswet Provincie Limburg door Provinciale Staten vastgesteld². Hierin is vastgelegd hoe we met inwoners en jongeren in gesprek zijn en blijven. Het gaat over hun initiatieven, onze plannen en samen experimenteren in samen-leven. Met dit jongerenplan geeft het College in de volle breedte invulling aan het verdiepen van verbinding van en met jongeren³ (zie ook bijlage ‘College brede betrokkenheid’).

1 [Het #MijnStemTelt-project | VNG](#)

2 [Nota Participatie onder de Omgevingswet Provincie Limburg](#)

3 [coalitieakkoord_elke_limburger_telt_2023-2027.pdf](#) (pagina 12-13)

Leeswijzer

Dit plan start met een context vanuit algemene strategische kaders, wetgeving, internationale verdragen in paragraaf één. Het belang van meedoen (participatie) door jongeren en voor wie het plan bedoeld is komt in paragraaf twee aan de orde. Al sinds 2000 heeft de Provincie ervaring opgedaan en zijn lessen geleerd uit een praktijk van dialoog en debatten.

De betekenis van tijd en plaats waar jongeren in opgroeien bepaalt mede hun welvaartsdenken (paragraaf drie). Lessen en ervaringen uit de praktijk, uitgebreid literatuuronderzoek en gesprekken met jongeren en deskundigen zijn randvoorwaardelijkheid voor het borgen van een goede vertrouwensband met jongeren (paragraaf vier).

In paragraaf vijf is schematisch de maatschappelijke opgave van jongerenparticipatie in het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving in beeld gebracht. Dit is de kern van Jongeren(participatie)plan. Die ambitie is in paragraaf zes verder uitgewerkt. Hierin worden de activiteiten benoemd die we al doen en waar we mee doorgaan. Daarnaast worden de pilots genoemd die we voortzetten en de nieuwe pilots waarmee we van start gaan.

De uitvoering en de kosten van het plan zijn in paragraaf zeven belicht en de monitoring op de resultaten en hoe de Provincie van de jongeren kan blijven leren is ondergebracht in paragraaf acht. Centraal staat in iedere communicatie aanpak dat het doel van de communicatie is dat jongeren iets weten over, vinden van of doen met de informatie die zij krijgen (paragraaf negen).

1. Context

In het coalitieakkoord *Elke Limburger telt!* is de ambitie opgenomen om als Provincie Limburg bij te dragen aan meer verbinding tussen burgers en de overheid. In het beleidskader *“Provincie Midden in de Samenleving”* is opgenomen dat de Provincie jongeren mee wil laten denken, meepraten, meedoen en mogelijk zelfs mee wil laten beslissen over hetgeen aansluit op hun leef- en beleefwereld en initiatieven. Naar jongeren luisteren en hun vragen proberen te begrijpen helpt de Provincie bij de keuzes die we maken of misschien opnieuw moeten maken. Vele organisaties^{4 5 6 7} hebben zich al gebogen over het actief betrekken bij vraagstukken over jongeren en het waarborgen van hun rechten. De Europese Raad kwam na een dialoog met jongeren tot 11 jongerendoelstellingen door jongeren zelf aangeleverd. De resultaten zijn in een EU-strategie voor Jongeren 2019-2027 gepubliceerd en die hebben als inspiratie voor dit plan gediend.

In de afgelopen jaren is veel onderzoek gedaan naar jongerenparticipatie. De Staatscommissie Parlementair Stelsel concludeerde in 2018 dat jongeren zich nog te weinig gehoord en zich niet vertegenwoordigd voelen. Zo blijkt dat bestuurders en jongeren ‘elkaar niet zo goed begrijpen’. Jongeren vinden het ook belangrijk dat bestuurders ook aan hen vragen wat ze belangrijk vinden.⁸ Jongeren willen duidelijkheid en weten waar ze aan toe zijn. In de gesprekken met jongeren en in de voorbereiding van deze nota- is dat ook naar voren gekomen.

In meer Nederlandse provincies is aandacht voor jongeren. De provincie Groningen heeft recentelijk haar jongerenbeleid aangescherpt⁹. De Provincie Utrecht zet in op het vergroten van de bewustwording in de toekomst van de huidige en toekomstige generaties jongeren¹⁰. De lijn van Limburg richt zich met name op het toewerken naar een natuurlijk proces van blijvende jongerenbetrokkenheid: bouwen aan vertrouwen, verwachtingen, verbinding en vanzelfsprekendheid.

Door de Kinderombudsman is naar aanleiding van het concept van de Wet versterking participatie op decentraal niveau, het belang van de stem van jongeren naar voren gebracht¹¹: “Kinderen en jongeren onder de 18 jaar hebben geen stemrecht. Ze hebben daardoor in een representatieve democratie geen vanzelfsprekende invloed op beleid, wetgeving of uitvoering ervan. Zij hebben het recht om mee te praten over onderwerpen die hun leven aangaat.

4 wetten.nl - Regeling - Verdrag inzake de rechten van het kind - BWBV0002508

5 [Final Draft Declaration Lisboa+21_21 June 2019](#)

6 [Kinderombudsman Margrite Kalverboer | Nationale ombudsman](#)

7 www.nji.nl

8 [untitled \(officielebekendmakingen.nl\)](#)

9 [Jongerenparticipatie - Nationaal Programma Groningen](#)

10 [Uitvoeringsagenda participatie 2025-2027](#)

11 [blg-1082110.pdf](#) brief Kinderombudsman, 3 februari 2023

2. Welke jongeren?

In dit jongeren (participatie)plan richt de Provincie zich op het betrekken van jongeren en het aangaan van een gezamenlijke verbinding. Rekening houdend met de tijdgeest en ontwikkelingen waarin deze generatie opgroeit. Betrekken bij onze besluiten en de voorbereiding daarvan, zeker als die van invloed zijn op hun leven. Het is belangrijk dat jongeren kansen krijgen om zelf te komen met initiatieven en daarmee aan de slag gaan. We willen jongeren met elkaar verbinden door ontmoeting en dialoog. Hun blik op hun behoeften, belangen en rechten ruimte geven.

Jongeren tussen 0 en 25 jaar verschillen van elkaar verschillen in mentale en fysieke ontwikkeling. De plaats waar hun wieg heeft gestaan en omgeving waarin ze opgroeien is van betekenis voor hun ontwikkeling. Om zoveel mogelijk jongeren van verschillende posities te betrekken is het belangrijk om de scholenkoepels en maatschappelijke organisaties in heel Limburg te betrekken.

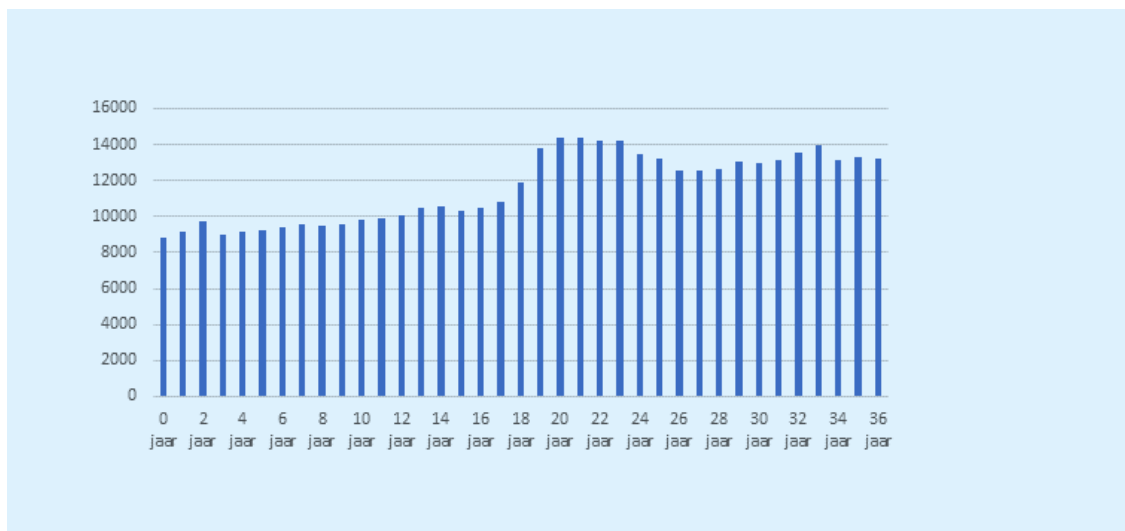
Niet alleen jongeren die na hun middelbare school doorstromen naar hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs willen we benaderen. Ook jongeren uit het voortgezet onderwijs en het speciaal-, praktijk- en beroepsonderwijs zijn onderdeel van onze doelgroep. Deze groep jongeren (12-18 jaar) is nog ondervertegenwoordigd. Zij komen niet vanzelf naar je toe. Juist hun sociale positie en cruciale levensfase op school is belangrijk om voor te sorteren op hun toekomst. Jongeren ontmoeten elkaar niet alleen op school. Ook buurthuizen, jeugdverenigingen en festivals zijn ontmoetingsplekken. Bij het organiseren van activiteiten zal hier extra op worden ingespeeld.

Per januari 2024 heeft Nederland 5.153.130 jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar. Hiervan maken 285.205 Limburgse Jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar (18%) deel uit. De groep 0-12 jaar bestaat nu uit 112.981 jongeren/kinderen. Participatie voor kinderen tussen 0 en 7 richt zich op zelfontwikkeling¹⁰, structuur aanbrengen en naar elkaar luisteren. Vanaf groep zeven en acht (leeftijd 8-12) wordt meedoen, beslissingen nemen en keuzes maken belangrijker. Vanaf 13 jaar telt de leeftijdsgroep tot 18 jaar 64.641 jongeren, gevolgd door de 97.648 jongeren tussen 19 tot 25 jaar.

Uit recent onderzoek van RIVM¹² over de mentale gezondheid van jongvolwassenen (16-25 jaar) komt naar voren dat ruim twee op de vijf jongvolwassenen zich vaak gestrest voelt. "Dit komt vooral door stress van studie/school en werk/bijbaan. Daarnaast ervaart ruim de helft van de jongvolwassenen regelmatig prestatiedruk. Veel jong-volwassenen maken zich zorgen over maatschappelijke thema's, met name over de woningmarkt en stijgende prijzen. Minder dan de helft van de jongvolwassenen heeft veel vertrouwen in de eigen toekomst, 15% heeft weinig tot geen vertrouwen".

¹² [Blijvende zorgen over mentale gezondheid jongvolwassenen ondanks lichte verbetering | RIVM](#)

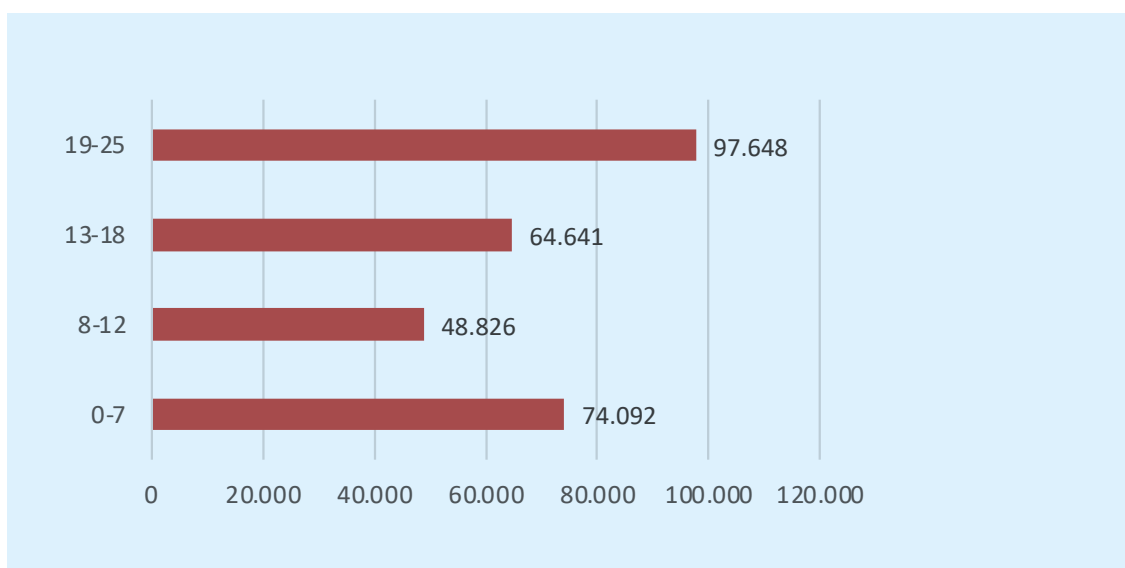
Grafiek 1
Jongeren in Limburg
leeftijdsopbouw
populatie 0-36 jaar
in Limburg

Grafiek 1 brengt de groep van 0-25 jaar in Limburg in beeld. Hierop is de focus van dit plan gelegd. De leeftijdsgroep van 24-36 is de leeftijdsgroep is de groep die gezien wordt als jongvolwassenen.

In grafiek 2 is de verdeling te zien van jongeren in Limburg in de leeftijd van 0-25 jaar. In dit jongeren (participatie) plan richten we ons op de groep jongeren vanaf 8 jaar-25 jaar.

Grafiek 2 leeftijds-
opbouw jongeren in
Limburg tot 25 jaar.

3. Brede welvaartsdenken en jongeren

Elke generatie ontwikkelt zich door de tijd (denk aan verschillen in economische voorspoed, geopolitieke spanningen, invloed van technologie, etc.), de plaats en de omgeving waarin ze opgroeit. Het vormt hun waardenkader in denken en doen. Nieuwe generaties (van ongeveer 10 jaar) kijken anders naar de verdeling van welvaart en wat zij voor de toekomst belangrijk vinden.

Niet alleen de thuissituatie maar ook de buurt en overgang naar vervolgonderwijs beïnvloedt de ontwikkeling en positie van jongeren. De sociaal-emotionele ontwikkeling wordt in de groei naar jongvolwassenheid nog eens extra beïnvloed door sociale media, de sociale druk van leeftijdgenoten, studiedruk, leefstijlkeuze en bestaanszekerheid. De belangrijkste thema's die jongeren naar voren brengen zijn financiën, gezondheid, veiligheid, onderwijs, vrijetijdsbesteding en publieke plekken, participatie en inspraak in de democratie. In gesprekken met jongeren over hun welvaartsdenken bepaalt dit hun waardenkader.

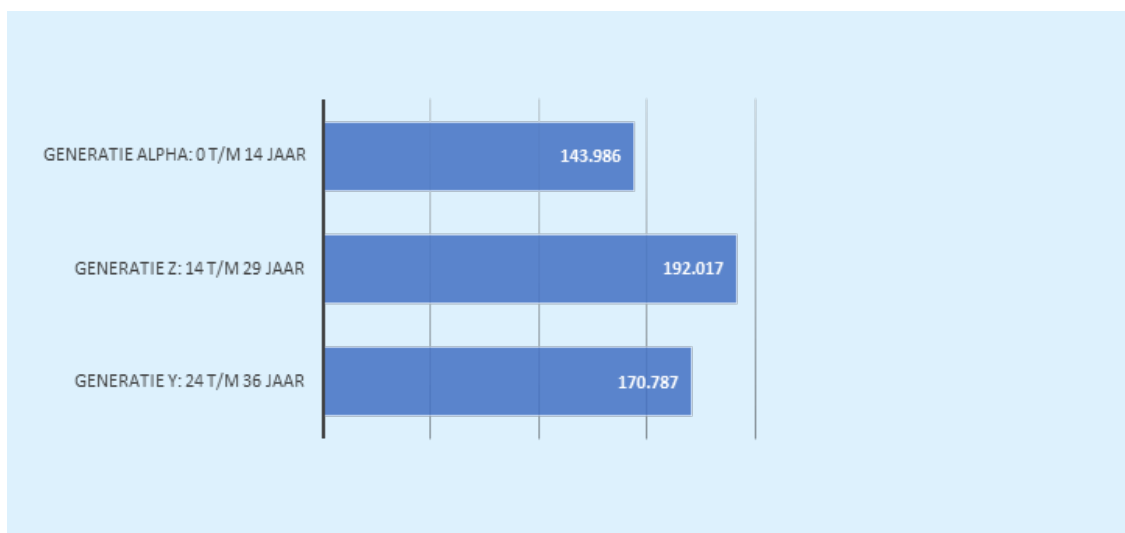
Het is belangrijk om te weten hoe het maatschappelijk succes (inkomen, status, etc.) tussen verschillende generaties wordt beleefd. Hiervoor zijn alle door Provinciale Staten vastgestelde beleidskaders van belang. Afzonderlijk en in samenhang met elkaar. Het betrekken van jongeren bij de verdere uitwerking en realisatie van de beleidskaders is daarom een belangrijk onderdeel van dit participatieplan.

Jongeren in de leeftijd van 0-25 jaar maken deel uit van meerdere generaties. Het begrijpen van de verschillende leeftijdsgroepen, hun opvattingen, beweegredenen en ontwikkelingen helpt ons om inzicht te krijgen hoe jongeren reageren op maatschappelijke veranderingen. We willen jongeren bereiken. De aanpak voor een zo groot mogelijk bereik is een uitdaging. We willen jongeren versterken om hun stem en thema's zo goed mogelijk op tafel te leggen. Dat doen we samen in pilots en hebben jongeren daarbij nodig.

Jongeren willen liefst dichtbij op locatie in gesprek gaan met bestuurders en politici. Het verdwijnen van buurthuizen en jeugdverenigingen is hierbij een extra aandachtspunt. We zien jongerenorganisaties in de regio als belangrijke schakel om met ons mee te denken en met jongeren in gesprek te gaan.

In de verdeling van generaties bij de jongeren onderscheiden we de generatie Y, Z en Alpha. In grafiek 4 zijn deze generaties in absolute cijfers weergegeven. In de grafiek is de huidige leeftijd van Jongeren per generatie vermeld.

Grafiek 4 Jongeren-
generaties

4. Wat hebben we geleerd?

De Burgertop 2018 is een belangrijk moment voor de Provincie geweest om inwoners te betrekken bij het duiden van oplossingsrichtingen en input met thema's die het provinciaal niveau aangaan. Het is voor de Provincie een uitdagend terrein om de verschillende doelgroepen jongeren per leeftijdscategorie te bereiken. Uit de Burgertop hebben we geleerd dat een gestructureerde aanpak nodig is om te komen tot uitwisseling van inhoudelijke uitkomsten. Daarnaast heeft de Burgertop tot het inzicht geleid dat goede communicatie naar de doelgroep en verwachtingsmanagement essentieel is. Zeker bij jongeren is het een aandachtspunt om teleurstelling te voorkomen: "Je doet het maar één keer goed".

In deze paragraaf zijn geleerde lessen uit literatuur en praktijkonderzoeken, studies, gevoerde gesprekken met jongeren (organisaties) en ervaringen van andere provincies bij elkaar gebracht. Uit deze gezamenlijke inzichten komt het volgende naar voren:

Heldere communicatie: Gebruik communicatie via kanalen die jongeren aanspreken zoals sociale media. Wees duidelijk in de boodschap wat je wil en wat niet. Geef directe feedback op hun inbreng.

Praktische initiatieven op lokaal niveau: Jongeren ervaren ongelijkheid in benadering. Er is behoefte aan eenzelfde benadering. Bijvoorbeeld schooldebatten voor iedereen dus ook voor vmbo- en beroepsonderwijsleerlingen in schooldebatten. Biedt jongeren een plek om hun stem te laten horen. Motiveer en activeer jongeren door gebruik te maken van influencers en bekende Nederlanders.

Vroege en actieve betrokkenheid van jongeren: Creativiteit floreert in een omgeving waar jongeren de ruimte krijgen. Leef je in, in hun leefwereld. Probeer hun te begrijpen en betrek hun bij de besluitvorming.

Rol van omgevingsinvloeden: De invloed van de directe omgeving van jongeren, zoals buurt, school, en sociale media, beïnvloed hun betrokkenheid om te participeren in maatschappelijke processen.

Belang van een veilige en stimulerende omgeving: Zorg voor een veilige en stimulerende omgeving waarin jongeren gewaardeerd worden en actief kunnen bijdragen.

Betrokkenheid en vertrouwen: Jongeren verlangen naar directe democratie en betrokkenheid. Bouw een vertrouwensband op met jongeren. Luister wat jongeren te vertellen hebben en toon begrip voor hun standpunten en argumenten. Zij willen zich vertegenwoordigd voelen.

Samenwerking met organisaties: Werk samen met jongerenorganisaties, scholen, verenigingen en gemeenten. Kom tot onderlinge versterking van initiatieven die betrokkenheid verbeteren.

Omgevingsinvloeden: Jongeren kampen met complexe problemen en hebben vaak al genoeg aan hun hoofd. Ze willen niet overbelast worden. We moeten oog hebben voor de problematiek waar ze mee worstelen.

Samenvattend benadrukken bovenstaande inzichten niet alleen het belang om jongeren in een vertrouwde omgeving actief te betrekken. Ze geven ook richting in de uitvoering. Jongeren willen een passende benadering en heldere communicatie. De Provincie wil begrijpen en leren hoe jongeren actief betrokken kunnen worden.

We zijn ons bewust van de randvoorwaardelijkheid van de geleerde lessen zoals heldere communicatie, een veilige en stimulerende omgeving en het borgen van een goede vertrouwensband met jongeren.

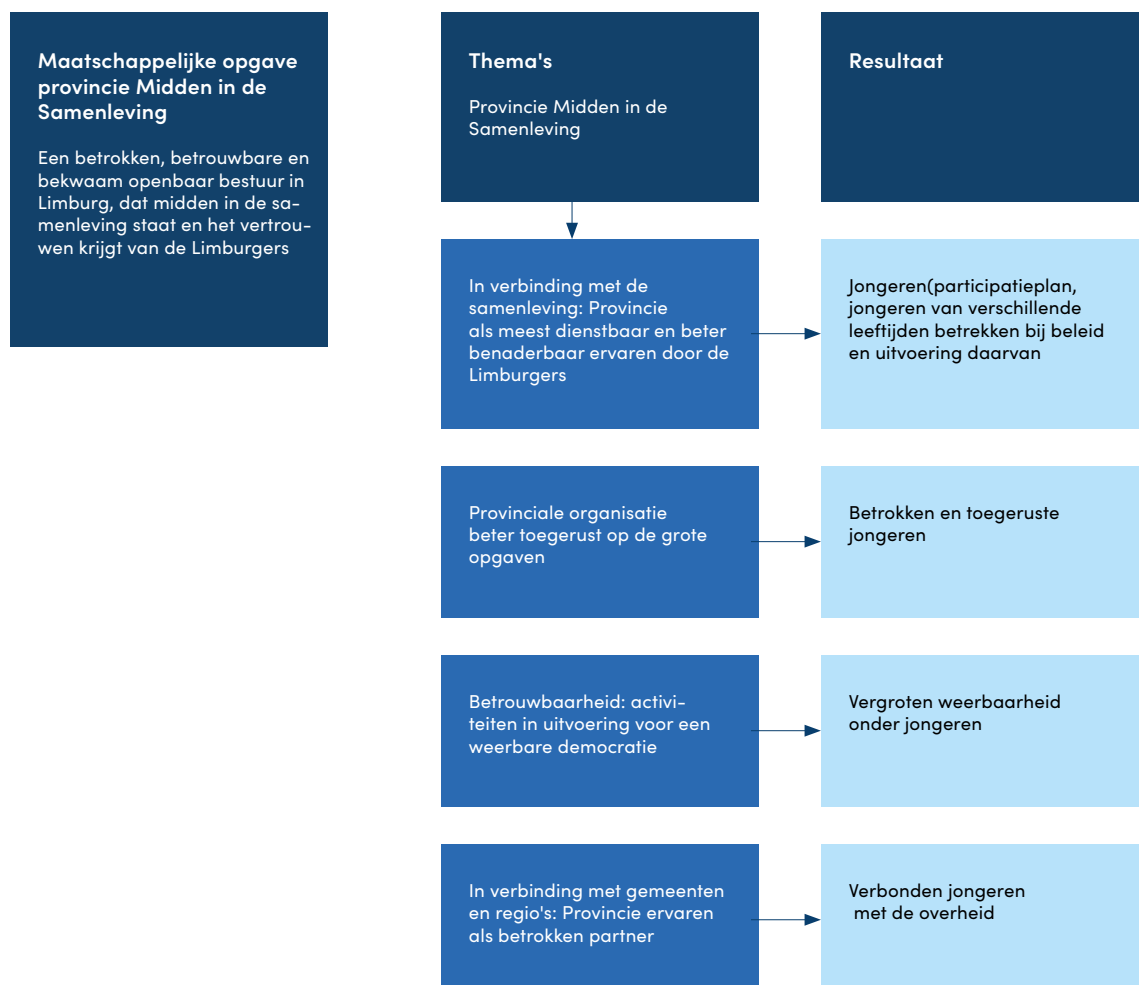
In de gepresenteerde pilots (paragraaf 6) staat altijd de stem van jongeren voorop. Daar waar mogelijk zoeken we ze actief op. Op school, buurt of door middel van social media. Eigenaarschap van het initiatief ligt altijd bij de jongeren zelf. De Provincie ondersteunt. In samenwerking met organisaties zoeken we in pilots de juiste verbinding met jongeren. Over de wijze waarop steunen we op de kracht en kennis van jongerenorganisaties.

5. Wat is de opgave van jongerenparticipatie?

De maatschappelijke opgave in het beleidskader Provincie Midden in de Samenleving is “een betrokken, betrouwbare en bekwaam openbaar bestuur in Limburg, dat midden in de samenleving staat en het vertrouwen krijgt van de Limburgers”. In het beleidskader Samenleven en bestaanszekerheid ligt de focus op de jeugd van nu te behouden en eraan bij te dragen dat de volwassenen van straks langer gezond leven en langer en beter participeren in onze samenleving. De activiteiten voor jongeren koppelen we aan vier thema's van het Beleidskader Provincie Midden in de Samenleving.

- Het in verbinding zijn met de samenleving (1).
- De toerusting van de provinciale organisatie op de grote opgaven (2).
- Betrokken en Betrouwbaar (3).
- In verbinding zijn met gemeenten en regio's (4).

Maatschappelijke opgave, de thema's en de beoogde resultaten worden als volgt weergegeven:

Dit jongeren (participatie) plan is gericht op jongeren betrekken en met elkaar te verbinden, rekening houdend met de tijdgeest en ontwikkelingen waarin hun generatie opgroeit (thema een).

Naar Jongeren luisteren en begrijpen is een eerste stap om samen met jongeren te komen tot een beter en leefbaar Limburg. Het vraagt van de provinciale organisatie om toegerust te zijn: behoeften, belangen en rechten van jongeren ruimte geven (thema twee).

Voor jongeren betekent een betrouwbare en betrokken overheid in een weerbare democratie dat ze zich ondersteund, gehoord en veilig kunnen voelen. Het is onze opgave om jongeren gelijke kansen te geven om hun toekomst actief vorm te geven. Het is onze taak om rechten en vrijheden van jongeren te beschermen (thema drie).

In thema vier verbindt de Provincie de samenwerking met overheden en de partners die de positie van jongeren van stad en platteland kunnen versterken (thema vier).

Kortom: Door te investeren in jongerenparticipatie vernieuwt de Provincie het versterken van de positie van jongeren en het bestuur. Door de meedenkkraft van jongeren werken we aan kansen voor toekomst van nieuwe generaties en dragen we doelgericht bij aan de maatschappelijke opgaven van het College.

Onze ambitie en ons doel voor jongerenparticipatie voor 2027:

Samen met jongeren een bijdrage leveren aan een beter en leefbaar Limburg en werken aan kansen voor hun toekomst.

Jongeren willen dat naar hun wordt geluisterd, Ze ertoe doen, Hun standpunt meetelt, Ze mee mogen doen.

Dit doen we door jongeren:

- een actieve rol geven in het provinciale beleid.
- ruimte te geven aan goede initiatieven en het debat en dialoog te stimuleren
- te ondersteunen bij burgerschapsvorming en inzicht over de betekenis van democratie.

Jongerenparticipatie betekent dat kinderen en jongeren actief (leren) meedoen, meepraten en meebeslissen bij zaken die voor hen belangrijk zijn en op plekken waar zij zelf deel van uitmaken.

(Definitie Nederlands Jeugdinstituut).

Opbouw van het Jongeren(participatie)plan

Het plan kent 3 groepen activiteiten: bewezen activiteiten, voortzetten van recente pilots en nieuwe pilots. Sinds begin jaren 2000 is de Provincie actief als het gaat om Burgerparticipatie. Debat en dialoog, informatieve rondleidingen en het betrekken bij beleidsvorming blijven we doen. In samenwerking met de initiatiefnemers van evenementen worden deze participatievormen voorbereid en uitgevoerd.

Sinds 2022 zijn pilots als ProDemos, de “Kinderbestuurdersdag”, Euregionale initiatieven met jongeren Vrijheidseducatie, en de samenwerking van Jongerenorganisaties opgepakt. De resultaten zijn positief. Ze brengen jongeren van alle leeftijden bij elkaar en de betrokkenheid is zichtbaar in aantallen gegroeid. Deze inzet continueren we.

In 2025 worden ook nieuwe pilots ontwikkeld gericht op een nog grotere betrokkenheid en bereik van jongeren. In het plan willen we de positie van jongeren laten aansluiten bij de vier thema's van onze maatschappelijke opgave

Tijdslijn van de activiteiten

In onderstaande tijdsbalk is aangegeven hoe we in de collegeperiode 2023-2027 projecten hebben opgepakt en gaan oppakken. We geven vooraf een winstwaarschuwing. De ambitie is hoog maar het betrekken en bereiken van jongeren vraagt ook tijd over de huidige collegeperiode heen. Jongeren groeien door in hun waardenkader en welvaartsdenken. Dat stopt nooit. De aangroei van jongeren blijft aandacht vragen.

Jaren	2000	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bestaande activiteiten									
Voortzetten pilots									
Nieuwe pilots									

In de collegeperiode 2023 –2027 kunnen we niet alle activiteiten realiseren. Participatie is nooit eindig. Het is een proces van lange adem om zoveel mogelijk jongeren van alle leeftijden te betrekken, te verbinden en de organisatie toe te rusten met de juiste middelen en instrumenten.

6. Activiteiten van het Jongeren(participatie)plan

De activiteiten beslaan een drietal hoofdelementen:

1. Met respect in gesprek: kennismaken, dialoog en debat

De Provincie blijft debat en dialoog (motie 3047¹³) stimuleren: met leeftijdsgenoten (12-18) veilig leren debatteren en het voeren van gesprekken over gespreksthema's. Standpunten en argumenten uitwisselen en begrijpen.

Ook rondleidingen voor jongeren in het hart van de Limburgse Democratie zetten we door.

In de periode 2024-2027 is de focus expliciet gericht op jongeren betrekken bij de uitvoering die we voor ogen hebben in al onze acht beleidskaders (zie bijlage 2). De Provincie staat open om te luisteren naar de jongeren en met hen in gesprek te gaan over ideeën over hun toekomst om in Limburg 'het Rech um te kinne blieve' (motie Goossen cs 3087¹⁴). Hiervoor nemen de afzonderlijke portefeuillehouders verantwoordelijkheid.

13 [Gewijzigde Motie 3047 Jenneskens c.s. inzake Financiering Op weg naar het Lagerhuis. Limburg - iBabs Publieksportaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

14 <https://limburg.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Item/cd836a28-2e63-413e-bd5d-fb3357c2b616>

2. Burgerschap – Werken aan Versterken

De betekenis van jongerenparticipatie en in het versterken van hun positie, wordt met bestuurlijke vernieuwing opgepakt door jongeren uit te dagen om met frisse, innovatieve ideeën te komen die inspireren en de gevestigde manieren van werken kunnen veranderen.

Pilots voortzetten

Meer jongeren bereiken en werken aan het versterken van hun positie in de samenleving. Hiervoor zetten we de samenwerking door met ProDemos, maar stimuleren we ook meer scholen om mee te vernieuwen in denken en doen van de overheid. Dit wordt opgepakt in de kinderbestuurdersdag en in euregionale initiatieven met scholen in de grensregio. De betekenis van vrijheid uit blijven dragen doen we door ons blijvend in te zetten voor vrijheidseducatie. De maatschappelijke verbinding en samenwerking met Jongerenorganisaties, jongerenwerkers en hun partners zien we als essentieel onderdeel om naar jonge generaties te luisteren en mee te laten denken over hun toekomst.

Nieuwe pilots inzetten

In de periode 2025 – 2027 worden nieuwe pilots opgepakt om jongeren te betrekken bij het werk van de Provincie. In bijlage 3 zijn burgerschapspilots uitgewerkt. Verdere concretisering en opwerking voor de daadwerkelijke uitvoering moet nog plaatsvinden. Door jongeren actief te betrekken wordt politiek en beleid versterkt. Bijvoorbeeld door eenvoudige en laagdrempelige initiatieven zoals gastlessen door Statenleden en het kennismaken met jongeren (Meet & Greet) die te gast zijn in het Provinciehuis.

In de voorgestelde pilots roepen we jongeren ook op om als “luis in de pels” te fungeren en te reflecteren op ons gedrag en houding. De werkvorm en pilot “SchaduwStaten” (voorlopige werknaam) is hiervan een voorbeeld. In deze werkvorm willen we meer jongeren van met name mbo en praktijkonderwijs bereiken. Dat doen we door in reflectiegesprekken jongeren hun mening te laten geven over geagendeerde provinciale debatthema's van Provinciale Staten.

Een andere versterkende pilot is het betrekken van jonge volwassenen met een beperking: Het Provinciaal G-debat. We willen dit terugkerend agenderen in samenwerking met gemeenten en onze maatschappelijke organisaties. Kernthema is “zich vertegenwoordigd voelen”.

Versterking zien we door jongeren te betrekken in de organisatie van een Limburgse dag van de Jongeren over weerbare democratie en ondermijning. In 2026 willen we onder dit thema een hackathon organiseren in samenwerking met de Brightlands Smart Services Campus, scholen en jongerenorganisaties. In 2025 en 2026 worden op locatie jongeren opgezocht.

In de pilot “Elke Jongere telt voor de samenleving” willen we jongeren bottom-up stimuleren om te komen met jongereninitiatieven die bijdragen aan het verbeteren en versterken van hun positie in de samenleving. In samenwerking met de maatschappelijke jongerenorganisaties en scholen gaan we in de aanloop van de verkiezingen voor Provinciale Staten van 2027 werken aan een jongeren(coalitie)akkoord.

3. Samenwerken in participeren

Als laatste nieuwe pilots wordt de verbinding en samenwerking met scholen, partners en ervaringsdeskundigen opgezocht. Op langere termijn wordt in samenwerking met overheden, hbo en mbo-instellingen en het praktijkonderwijs bekeken op welke manieren lectoraten en practoraten van betekenis kunnen zijn in het doorontwikkelen van de Jongerenagenda en ambities van de Provincie. Gebruik gemaakt kan worden van de ervaringen van de Nederlandse Jongerenraad en Oranjefonds. Ze kunnen worden ingezet om Limburg nog meer jongerenproof te maken. Influencers zoals kiesmannen worden ingezet om de toerusting bij jongeren en de inzet van de Provincie te versterken.

Overzicht

De afzonderlijke activiteiten (1 t/m 17) zijn nader toegelicht in de bijlage 3.

7. Uitvoering en financiën

De rol van de Provincie in het plan is die van aanjager en het stimuleren van initiatieven. Provinciale Staten worden gevraagd om een actieve rol op te pakken en het plan mee invulling te geven vanuit het versterken van hun positie (VPPS): Jongeren opzoeken en luisteren naar hun meningen en ideeën op locatie.

De rol van het College op het plan is het zorgdragen voor de uitvoering door de juiste partijen en partners aan te laten sluiten. Dit betekent dat het College ervoor kiest om juist de kennis van jongerenorganisaties in te zetten om het plan uit te voeren.

7.1 Uitvoering

Er is op voorhand nog geen inzicht in de wijze waarop inhoudelijke uitkomsten, rode draden en aanknopingspunten door jongeren gepresenteerd zullen of kunnen worden. Duidelijk is wel dat de uitwerking van de uitvoering van de pilots per project moet plaatsvinden. Hierin past ook de wijze waarop Provinciale Staten betrokken en geïnformeerd worden. Te denken is aan actieve deelname van PS-leden dan wel door middel van een mededeling Portefeuillehouder of via de P&C-cyclus achteraf. Dit sluit aan op de toezegging aan Provinciale Staten op 11 april 2025 T9655, betrekken PS bij plan jongerenparticipatie. Verhalen en ervaringen brengen we samen vanuit gesprekken en uitwisseling binnen verschillende doelgroepen, maar ook tussen deze doelgroepen. Vanuit het beginsel van meerlaagsdenken¹⁵ zoeken we contact met andere overheidslagen om het initiatieven op te pakken.

De inzichten opgedaan tijdens de Burgertop van 2018 (paragraaf 4) zijn belangrijke randvoorwaarden in de organisatie en communicatie met jongeren.

Voor de uitvoering van het jongeren (participatie)plan is in bijlage 3 een concrete uitwerking per project opgenomen. De benodigde budgetten zijn ondergebracht binnen de beleidsbudgetten bij de afzonderlijke kaders. Hiermee is een totaalbedrag van €1 mln gemoeid. Daarnaast zal voor een aantal activiteiten een interne verrekening plaatsvinden voor activiteiten die de provincie binnenshuis organiseert. Voor de uitvoering van de acties voor Jongerenparticipatie in de periode 2024–2027 is in paragraaf 7.2 aangegeven wat meerjarig (2024–2027) is vastgelegd. In paragraaf 7.3. staan de projecten die verder uitgewerkt moeten worden.

¹⁵ [NSOB Effectief sturen met multi-level Governance | Publicatie | Overheid van nu](#)

7.2. Wat hebben we al meerjarig (2024-2027) vastgelegd?

Project	subprojecten
1. Dialoog- en debat	Lagerhuis, Euriade, NJR, MEP
4. Pro Demos	Projecten met scholen, Netwerkvorming met scholen en democratie
6. Vrijheidseducatie	Euregionale vrijheidsdebatten en bezoeken van scholen aan begraafplaatsen
7. Euregionale initiatieven	Grenslanddialoog bijeenkomsten Duitsland-Nederland Duitsland-België- Nederland (2024-2028)
8. Samenwerkende maatschappelijke jongerenorganisaties	Project Lont Limburg/Young Perspective XL

7.3. Wat moet nog worden uitgewerkt?

In de periode 2025-2027 wordt gestart met het verder doorontwikkelen van ideeën en experimenten waarin jongeren centraal staan. Deze worden ingezet vanuit de drie lijnen van paragraaf 6. Met het dicht bij jongeren organiseren van bijeenkomsten en het stimuleren van jongereninitiatieven gaan we jongeren betrekken en verbinden. Hierbij betrekken we gemeenten, scholen, jongerenorganisaties en verenigingen. Voor de kosten communicatie en ondersteuning van evenementen wordt 10% gerekend per project. Per pilot worden de kosten apart inzichtelijk gemaakt.

Project	subprojecten
5. Kinderbestuurdersdag	Organisatie, externe facilitering, bussen
9. 'Schaduw' Staten	Organisatie, externe facilitering,
10. Provinciaal G-debat	Dialoogbijeenkomsten
11. Limburgse Jongerendagen	Raadpleegpanel voor Jongeren
11a. Jongerensessies op locatie	Dialoogbijeenkomsten op locatie/scholen/Provincie
11b. Jongeren, weerbare democratie en ondermijning	Organisatie, externe facilitering, bussen
11c. Hackathon	Organisatie, externe facilitering, bussen
11d. Preventie en Gezag	Organisatie, externe facilitering, bussen
12. Elke Jongere telt	Organisatie, externe facilitering, bussen
12b. Jongereninitiatieven	Organisatie, externe facilitering, bussen
13. Jongeren ("coalitie") akkoord	Organisatie, externe facilitering
14. 17 Participatiesamenwerking	Samenwerking onderzoeken met organisaties als Speaking Minds Kiesmannen. Oranjefonds, Lectoraten en Practoraten

8. Monitoren en evalueren

Uitkomst van de thema's in paragraaf 5 en pilots in 6 is om jongeren van verschillende leeftijden te betrekken bij beleid en uitvoering daarvan: Jongeren toerusten en betrekken, de weerbaarheid onder jongeren vergroten en de verbinding met jongeren met de overheid tot stand te brengen.

De Provincie wil lessen trekken uit de aard van initiatieven, verschillen tussen gemeenten en regio's en de participatiegraad. Het programma "databedreven provincie Limburg" en het kennisteam brede welvaart zorgen voor de uniformiteit.

Afspraken die gemaakt worden met jongeren kunnen niet blijven liggen. Verwachtingen managen is een belangrijk succes- of faalfactor. Voorkomen moet worden dat we wel dingen beloven, maar niet nakomen. Het risico van schijnparticipatie ligt dan op de loer. Provinciale Staten worden door middel van een mededeling Portefeuillehouder geïnformeerd over de behaalde resultaten en evaluaties van de pilots.

Aandachtspunten in de communicatie die geborgd moeten worden zijn in ieder geval:

- Was er voldoende gelegenheid om mening, suggesties of bijdragen met elkaar te delen: aantal bijdragen van jongeren in die debatten/gesprekken/ andere bijeenkomsten?
- Waren er achteraf nog vragen die men niet heeft durven of kunnen verwoorden. Is hier achteraf nog mogelijkheid voor mogelijk geweest?
- Was er voor jongeren voldoende vertrouwen in het afwegen van hun inbreng?
- Heeft de Provincie duidelijk gemaakt wat de vraag en het probleem zijn en welke alternatieven besproken moeten worden?
- Is er tijdens het proces voldoende communicatie (verwachtingen) over de voortgang en de manier waarop de resultaten van de participatie werden meegenomen?
- Onderdelen van de verzamelde data gelijk zijn met die van de voortgezette jongeren-debatten en -dialogen.
- Hoeveel deelnemers hebben deelgenomen aan debatten, gesprekken, bijeenkomsten en zijn de ingebrachte zorgpunten voldoende besproken?

Duurzame verankering van kennis, kunde en capaciteit is belangrijk omdat we verwachtingen scheppen bij jonge inwoners. Het is een investering in het bijscholen van medewerkers om te leren werken met nieuwe communicatiemethoden en het blijvend onderhouden van de relatie met jongeren in Limburg en organisaties. Dit betekent dat we de uitkomsten van beleidsresultaten, bijeenkomsten en subsidiebeschikkingen (voor jongerendebatten en dialogen) vastleggen.

9. Communicatie

Participatie en communicatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een doordachte communicatiestrategie en communicatieaanpak dragen bij aan succesvolle participatie. Binnen de communicatie onderscheiden we twee lijnen. Communicatie richting de jongeren over de projecten van het jongeren (participatie) plan, en communicatie over het jongeren (participatie) plan zowel intern als extern.

De projecten die onderdeel uitmaken van dit jongeren (participatie) plan zijn een communicatiemiddel op zich. Het projectplan maakt namelijk voor iedereen binnen en buiten de organisatie duidelijk hoe het participatieproces verloopt en op welke wijze er iets gebeurt met de inbreng van de deelnemers.

Communicatie gaat vervolgens over de vraag met welke boodschap en op welke wijze jongeren worden meegenomen in het proces. Wanneer we jongeren betrekken en echt naar ze luisteren en willen begrijpen moeten we dat op manieren doen die jongeren aanspreken. Communicatie is maatwerk. De manier waarop de communicatie wordt vormgegeven verschilt per project, doelstelling en doelgroep. Er is niet één manier van communiceren, er zijn talloze opties en mogelijkheden om jongeren te bereiken. Per onderdeel uit het jongeren (participatie) plan moet daarom een aparte communicatieaanpak en de daarbij behorende kosten gemaakt worden.

Centraal staat in iedere communicatie aanpak dat het doel van de communicatie is dat jongeren iets weten over, vinden van of doen met de informatie die zij krijgen. De communicatie moet helder en afgestemd zijn op de leeftijd van de jongeren en de kanalen waarmee we de communicatie verspreiden. Daarbij maken we naast social media gebruik van de directe omgeving van jongeren. Partijen die in direct contact staan met de jongeren stellen we in staat om te communiceren over de projecten die onderdeel zijn van dit plan.

Herkenning en zien dat er geluisterd en begrepen wordt verhoogd de betrokkenheid van mensen. Daarom wordt er niet alleen binnen de projecten gecommuniceerd maar ook over de projecten. Zowel door de Provincie als door de uitvoerende en betrokken partijen. Passend binnen de content strategie van de Provincie Limburg worden projecten waar mogelijk zichtbaar gemaakt. Deze strategie en de doelgroepen zijn leidend voor de vorm en de kanalen waarin de boodschap wordt verrat. Belangrijk is ook dat er communicatie wordt gevoerd over het jongeren (participatie) plan richting de interne organisatie zodat er bewustwording ontstaat bij ambtenaren om waar mogelijk jongeren te betrekken binnen de uitvoering van (bestaand) beleid.

Eindnoten

- 1 Artikel 12 van het VN-verdrag van de Rechten van het Kind. Het verdrag is door 190 landen ondertekend. Zie www.kinderrechten.nl/kinderrechten-vw/artikel-12-betrekken-kind/
- 2 I&O Research (2021). Wat verwachten jongeren van de democratie? En begrijpen jongeren en bestuurders elkaar?, januari 2021. In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Online beschikbaar: www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2021/02/12/wat-verwachten-jongeren-van-de-democratie
- 3 [EU-strategie voor jongeren | European Youth Portal \(europa.eu\)](https://european-youth-portal.europa.eu/). De EU-strategie voor jongeren vormt het kader voor de samenwerking op het gebied van het jeugdbeleid van de EU voor de periode 2019-2027
- 4 [Youth sector strategy 2030 – Youth \(coe.int\)](https://coe.int/t/t/youth-sector-strategy-2030). De strategie biedt beleidsrichtsnoeren en een brede politieke routekaart, of missieverklaring, voor de periode 2020-2030, en vormt het kader waarbinnen het programma Youth for Democracy wordt uitgevoerd.

Bijlagen

Bijlage 1

Lijst van betrokken organisaties bij het Jongeren (participatie) plan.

- **Gesprek met MBO op 23 januari 2025 met mbo koepels Vista, Yuverta en Gilde opleidingen**
- **Gesprek met beleidsondersteuners Kinderburgemeester op 12 december 2024**
- **Opgeleverd onderzoeksrapport LONT-Limburg op 29 oktober 2024**
- **Gesprek met de scholenkoepels 29 augustus 2024**
Stichting LVO; ORGB-opleidingen; VISTA-College; Onderwijsorganisatie Buitengewoon; "De Wijnberg"; Stichting Onderwijs Midden Limburg; Stichting Voortgezet Onderwijs Parkstad; Gilde Opleidingen; Montessori college Maastricht.
- **Arenadiscussie met LINK-Jongeren en Trainees Richting Zuid 27 juni 2024**
- **Gesprek met maatschappelijke organisaties, Universiteiten en Zuyd Hogeschool op 4 juni 2024**
Jongerennetwerk Limburg; Jong Nederland Limburg; Scouting Limburg; Burgerkracht Limburg; Vereniging Kleine Kernen Limburg; Jong Nederland (JNL); Hogeschool Zuyd (LIME, Limburg Meet); jeugdpsychologie en onderzoek Open Universiteit; Gemeente Heerlen
- **Gesprek met begeleiders van Jeugdraden en Kinderburgemeesters 3 juni 2024**
Gemeente Beekdaelen; Gemeente Brunssum; Gemeente Heerlen; Gemeente Horst aan de Maas; Swalm en Roer; Gemeente Maasgouw; Gemeente Roerdalen; Gemeente Voerendaal; Gemeente Stein; Gemeente Beek
- **Gesprek met leerlingen Bernadinus en DebatUnie op Heerlen 23 mei 2024**
Diverse gesprekken met individuele jongeren tijdens (werk)bezoeken en op locatie, die bereid waren hun beelden en beleving met ons te delen.

Bijlage 2

1. Beleidskader 'Samen Leven en Bestaanszekerheid'

Voor Jongeren ontwikkelen we in het beleidskader mogelijkheden om gezond en kansrijk op te groeien. Het kan niet los worden gezien van onderwijsinnovaties vanuit het beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie en talentontwikkeling in het beleidskaders Erfgoed en Cultuur voor Iedereen.

- We betrekken en ondersteunen jongeren met hulp van onze maatschappelijke organisaties¹. We zijn en blijven hiervoor in gesprek met Scouting Limburg, Jong Nederland, JeugdwerkLimburg, Limburgs Agrarisch Jongeren Kontakt, Speeltuinwerk Limburg, Kinderen- en Jongeren Rechtswinkel Limburg en Jongeren Netwerk Limburg.
- Maatschappelijke participatie verwerken we door het ondersteunen met deskundigheidsbevordering bij leerlingenraden, jongerenraden en cliëntenraden. Jongeren zijn hier direct bij betrokken. In het project Young Perspective XL wordt een duurzaam netwerk van jongerenorganisaties opgezet. Scholen en jongerenverenigingen worden in een netwerk samengebracht.
- In de "Beweging Limburg tegen Kindermishandeling" wordt ingezet op het terugdringen en voorkomen van kindermishandeling. De Risk-factory wordt betrokken om met ervaringsdeskundigheid kwetsbare jongeren een stem geven.
- Met [de participatieregeling](#) wordt participatie breed bevorderd. Dit geldt ook voor de doelgroep jongeren.

2. Beleidskader 'Cultuur en Erfgoed voor iedereen'

Cultuur is belangrijk voor Jongeren. Het helpt ze zelfbewust en creatief te worden. Cultuur helpt jongeren de wereld beter te begrijpen en een eigen identiteit en mening te vormen. De Provincie:

- Stimuleert jongere vormen van cultuur met het oog op cultuurparticipatie en talentontwikkeling van jongeren.
- Ondersteunt en begeleidt jeugd gericht op participatie en talentontwikkeling.
- Stimuleert initiatieven op gebied van jongerencultuur nieuwe makers om zich te organiseren.
- Verbindt beleidskaders Samenleven en bestaanszekerheid en het beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie ten behoeve van de problematiek rondom voortijdige schoolverlaters/NEET-jongeren.
- Jongeren laten we een rol spelen in overlegstructuren die te maken hebben met Cultuur, Leefbaarheid en het Maastricht Debat in relatie tot (Europese) verkiezingen.

¹ [Maatschappelijke organisaties - Provincie Limburg](#)

3. Beleidskader 'Perspectief op het landelijk gebied'

Jongeren zorgen voor nieuwe inzichten, draagvlak en een betere afstemming met de behoeften en visie van de toekomstige groeigeneratie. De Provincie:

- Betrekt jongeren nauwer bij gebiedstafels.
- Ondersteunt jongeren met lespakketten en educatieve activiteiten.
- In het kader van LEADER worden jongeren als aparte doelgroep beschreven en benoemd in lokale ontwikkelstrategieën. Het gaat daarbij om jongeren in de leeftijd van 18-30 jaar, maar ook om jongeren onder de 18 die via jongerenadviesbureaus of via aanwezigheid op sportverenigingen, buurtcentra of andere plekken waar jongeren elkaar ontmoeten, betrokken worden.
- Betrekt jongeren bij een diepgaande omslag naar een natuur-inclusieve samenleving.

4. Beleidskader 'Werken aan een toekomstbestendige economie'

Onderwijsinnovatie is gericht op allerlei vormen van hoe onderwijs beter ingericht kan worden zodat het talent van de student het beste tot zijn recht komt. De Provincie:

- Gaat in gesprek met de scholenkoepels in gesprek over de kansen die we voor jongeren kunnen verzilveren.
- Onderhoudt via het Limburgs Agrarisch Jongeren Kontakt (LAJK) actief contact om inbreng van jongeren mee te nemen en beleidsvoornemens te toetsen.
- Biedt jonge (startende) ondernemers bieden mogelijkheden om gebruik te maken van instrumenten ondernemersgebied. (Brightlands Startup League waar jongeren direct begeleiding krijgen bij de doorgroei van idee naar onderneming)
- Biedt de campussen ruimte voor een gemeenschap voor talentontwikkeling en versterken van connecties, kennis en kansen. Ook binnen diverse publiek-private samenwerkingen wordt onderwijs geïntegreerd in concrete praktijkomgevingen.
- Volgt ontwikkelingen van traditioneel klassikaal onderwijs naar onderwijs waar de student bepaalt, wanneer, op wel niveau en hoe er wordt geleerd (blended learning) en kennis- of praktijkgemeenschappen (communities of practices, development) wordt.

5. Beleidskader 'Nieuwe Energie en een schoon leefmilieu'

Als er een onderwerp is waar we jongeren mee laten denken over hun toekomst dan is dat nieuwe energie en schoonleefmilieu. Bij energie wordt gebruik gemaakt van de jong-RES (regionale Energie Strategie) onderdeel van zowel de RES in Noord-Midden Limburg als in Zuid-Limburg. De Provincie:

- Komt samen met Jongeren tot een energiemix gericht op de toekomst.
- Jongeren (vanaf 18 jaar) worden actief als stakeholder bij de maatschappelijke dialoog van de Energievisie betrokken.
- "De Snuffelfiets": In het kader van het Schone Lucht Akkoord doet de Provincie mee aan het GLOBE-programma. De gemeenten Heerlen, Venray, Horst aan de Maas) en 5 scholen in Limburg participeren. Leerlingen meten fijnstof op het traject dat ze elke dag afleggen met hun fiets. Door het ophangen van Palmes buisjes worden stikstofoxiden (NOx) gemeten. Er is een lesprogramma waarin de leerlingen de metingen doen en een presentatie geven over hun bevindingen. Wereldwijd doen er scholen mee aan dit programma.

2 [Document Limburg – Motie 3099 Van der Pol c.s. inzake Gedragen en effectieve gebiedsprocessen – iBabs Publieksportaal \(bestuurlijkeinformatie.nl\)](#)

6. Beleidskader 'Leefbare Steden en dorpen'

De Nationale Jeugdcoalitie deed eerder al een oproep aan de Provincie om aandacht te hebben voor het welzijn van kinderen en jongeren in Limburg: "Alle kinderen en jongeren zijn gebaat bij een leefbare en stimulerende omgeving, inclusief de inrichting van de openbare ruimte en het buitengebied". De Provincie:

- Ontwikkelt met jongeren (0-25) sport, cultuur, jeugdwerk en natuuractiviteiten.
- Bekijkt met jongeren de mogelijkheden om met jongeren in gesprek te gaan over ruimtelijke ontwikkelingen waar milieu en energievraagstukken spelen, woonmarkt, startersregelingen, woonruimtebeleid en woon-zorg visies.
- Ondersteunt jongereninitiatieven van onderop en zet zo mogelijk het leefbaarheidsfonds in.
- Gewijzigde Motie 3136 Wesseling c.s. inzake Geef jongeren een stem in de woningmarkt.³

7. Beleidskader 'Een bereikbaar en toegankelijk Limburg'

Op thema's als bereikbaarheid, toegankelijkheid en leefbaarheid kunnen jongeren een actieve rol vervullen. De Provincie:

- Zet digitale tools in om Jongeren als reiziger te betrekken en mee te laten denken bij het inzetten van digitale tools.
- Betrekt jongeren via scholen betrokken bij verkeersveiligheidsprojecten.
- Betrekt jongeren (als doelgroep) het ontwikkelen van beleid voor het openbaar vervoer in de vorm.

8. Beleidskader 'Provincie Midden in de Samenleving'

Vanuit dit beleidskader betrekken, verbinden en versterken we initiatieven voor jongeren. Het beleidskader is niet dichtgetimmerd. Het moet de ruimte bieden om in te spelen op ontwikkelingen in de toekomst. De Provincie:

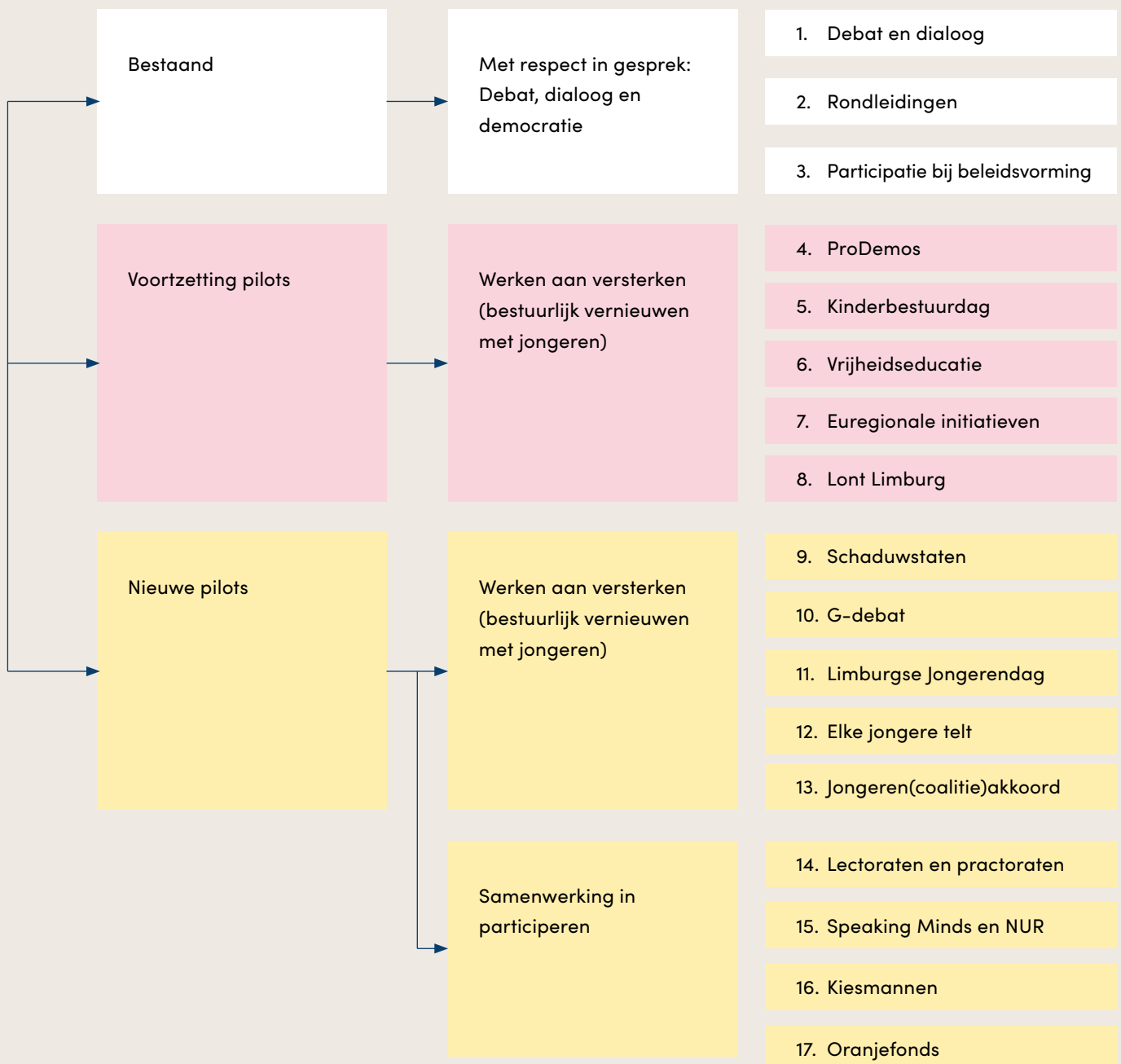
- Ondersteunt nieuwe digitale vormen van communicatie als Virtuele Intelligentie (VI) om kennis te maken met situaties op gebied van Veiligheid, Gezondheid en goed Burger-schap.
- Ondersteunt het verbinden en versterken van jongerenbijeenkomsten van Kinderburge-meesters en Jongeren- en Jeugdraden.
- Ondersteunt nieuwe vormen van betrekken, verbinden en versterken van gesprekken met jongeren rond het thema Vrijheid is niet vanzelfsprekend en Manifest van de Vrijheid.
- Ondersteunt ProDemos in netwerken van scholen bij burgerschapsvorming en democratie.
- Ondersteunt de samenwerking van jeugdwerkers en jongerenorganisaties in hun brugfunctie naar jongeren van 12 tot 18.
- Ondersteunt Jongerendebatten en -dialoog vanuit Burgerschapsvorming in simulatie-bijeenkomsten.
- Moedigt het netwerkproject Young Perspective aan om de stem van jongeren in Limburg (nog) meer door te laten klinken in onderzoek, beleid en uitvoering.

³ [3e Gewijzigde Motie 3136 Wesseling c.s. inzake Geef jongeren een stem in de woningmarkt. Limburg – iBabs Publieksporaal](#)

Bijlage 3

Activiteiten

Met respect in gesprek: kennismaken, debat en dialoog

Thema	Vorm	Toelichting
1. Debat en dialoog	Voortzetting bestaande Debat en dialoog bijeenkomsten en Provinciespel (1.)	De Provincie blijft debat en dialoog (motie 3047 ¹) stimuleren: met leeftijdsgenoten (12-18) leren debatteren en het voeren van gesprekken over gespreksthema's. In samenwerking met debatorganisaties jongrendebatten organiseren als leer en werkvorm
2. Rondleidingen	Voortzetting bestaande Rondleidingen (2.)	Democratie en Educatie zien we ook terugkomen in burgerschapsvorming, lespakketten en educatieve rondleidingen voor jongeren 0-25 over politiek, democratisch hart van de provincie en Verdrag van Maastricht
3. Participatie bij beleidsvorming en -uitvoering (3.)	Educatieve IVN Lespakketten	Uitvoeren beleidskader Perspectief op het Landelijk Gebied
	Natuur inclusieve bijdragen voor de samenleving	Uitvoeren beleidskader Perspectief op het Landelijk Gebied
	Limburgse Agrariërs over hun toekomst op het platteland	Uitvoeren beleidskader Perspectief Landelijk gebied en Werken aan een toekomstbestendige economie
	Jong-RES "samen de regio verduurzamen"	Uitvoeren beleidskader Nieuwe Energie en schoon leefmilieu
	Jongere reizigers: gratis OV tot 12 en korting tot 18 jaar en verkeersveiligheidsprojecten	Uitvoeren beleidskader Bereikbaar en toegankelijk Limburg
	Smartwayz	Uitvoeren beleidskader Bereikbaar en toegankelijk Limburg
	Jonge startende ondernemers bij beleidsinitiatieven	Uitvoeren beleidskader Werken aan een toekomstbestendige economie
	Ondersteunen Cultuurparticipatie en talentontwikkeling	Uitvoeren beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen
	Toekomstvisie 2050	Strategische Planontwikkeling
	Participatie onder de Omgevingswet	Uitvoeren plannen in de fysieke leefomgeving
	Arbeidsmarkt en Onderwijs	Uitvoeren beleidskader werken aan een toekomstbestendige economie

Burgerschap – Werken aan versterken: Bestuurlijk vernieuwen met – voortzetten pilots

Thema voortzetting pilots	Toelichting
4. ProDemos	We ondersteunen hierbij ProDemos op scholen maar ook aanvragen van scholen, jongerenpanels en jeugdleden voor gesprekken over democratie en burgerschap. Daarnaast komen jaarlijks jongeren, jeugdleden en kinderbestuurders (9-12 jaar) naar het Provinciehuis.
5. Kinderbestuurdersdag	Betrekken en verbinden van kinderen in de leeftijd van 9-12 van het primair onderwijs bij thema's in hun leefomgeving. De kinderbestuurders zijn kinderburgemeesters, kinderraden, jongerenraden in de gemeente.
6. Vrijheidseducatie	Betrekken en verbinden van jongeren in de leeftijd tot 25 bij de betekenis van Vrijheid en Democratie.
7. Euregionale initiatieven	Ondersteunen van kleinschalige grensoverschrijdende initiatieven voor (verenigingen van) inwoners en met name de jeugd, lagere en middelbare scholen en groepen uit het maatschappelijke veld.
8. Young perspective XL	Stimuleren van initiatieven die bijdragen aan directe dialoog (vormen) met jongeren en samenwerking met scholen De resultaten van het project en onderzoek van "LONT-Limburg" ² in samenwerking met maatschappelijke organisaties voor jongeren met scholen, universiteiten, mbo en hbo, is een logische vervolgstap om een groter bereik van Limburgse Jongeren te realiseren.

1 Gewijzigde Motie 3047 Jenneskens c.s. inzake Financiering Op weg naar het Lagerhuis. Limburg – iBabs Publiekspitaal (bestuurlijkeinformatie.nl)

Burgerschap – Werken aan versterken:

Bestuurlijk vernieuwen – nieuwe pilots

Thema	Toelichting	Pilot
9. Schaduwstaten (=werktitel)	Schaduw Staten	In deze werkvorm wordt beoogd om meer jongeren van mbo en praktijkonderwijs te bereiken. Hun mening te geven over geagendeerde debatthema's van Provinciale Staten.
10. Provinciaal G-debat	Provinciaal G-debat	Betrekken van jongeren met een verstandelijk en/of fysieke beperking bij kwesties in hun leefomgeving
11. Limburgse Jongerendag(en)	Jongerensessies op locatie	Bijeenkomsten in de regio met en door Jongeren
	Jongeren in een Weerbare democratie en ondermijning	Gesprekken met jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
	Hackathons Jongeren en ondermijning	Jongeren samenbrengen om te komen tot probleemanalyse en oplossingen voor ondermijning, jeugdcriminaliteit
12. Elke jongere telt in de samenleving	Elke jongere talent telt	Maak van afhakers aanhakers ² , Elk talent telt: Opzetten van een EMR-project om jongeren in de Euregio met elkaar in contact te brengen.
	Ondersteunen van Jongereninitiatieven	Jongeren stimuleren om voor en samen met jongerenprojecten op te pakken.
13. Jongeren "(coalitie)"akkoord		In de opmaat naar de Provinciale Statenverkiezingen in 2027 komen tot een Jongerencoalitieakkoord "Wij doen mee" 2027-2031. Doelstelling is om de verkiesbare politiek kennis te laten nemen van de ideeën en plannen van jongeren op beleidsthema's.

Samenwerken in participeren – nieuwe pilots

Thema	Vorm	Toelichting
Jongerenparticipatie	14. Samenwerking met Lectoraat hbo / practoraat mbo Jongerenparticipatie	Het doel is om vanuit HBO (lectoraat en procureaat) te komen tot invulling en benadering van Jongerenparticipatie en maatschappelijke betrokkenheid van jongeren.
	15. Project Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad	Betekenisvolle jongerenparticipatie uitwerken in samenwerking met Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad. Nieuwe wegen bieden kansen om een brug te slaan naar een grotere jongerenbetrokkenheid. Tegelijk onderhouden het gesprek met de gemeenten, scholen, verenigingen en de maatschappelijke organisaties om de initiatieven voor participatie die van jongeren zelf komen, mogelijk te maken.
	16. Kiesmannen/ de participatie-(regio)-trein Limburg	Creativiteit en talent zijn bij jongeren volop aanwezig. Jongeren willen nieuwe wegen inslaan of hebben daar goede ideeën over. Influencers en bekende Nederlanders of Limburgers laten we aansluiten om jongereninitiatieven betekenisvol te laten zijn, te ontwikkelen en te doordenken. We organiseren 5 grootschalige participatiedagen op 5 verschillende locaties in de provincie om jongeren actief te betrekken in de Provincie.
	17. Oranjefonds project Meer kansen voor Jongeren	In Limburg zijn organisaties als Oranjefonds, Movisie en NLvoorelkaar actief om met jongeren nieuwe uitdagende wegen in te slaan. Zo ondersteunt het programma “Meer Kansen voor Jongeren” van Oranjefonds projecten die zich inzetten voor jongeren in een kwetsbare positie. Deze projecten zorgen ervoor dat de jongeren een startkwalificatie behaalden en hun helpen bij het ontwikkelen van sociale vaardigheden. Binnen de projectmogelijkheden van het Oranjefonds worden experimenten uitgewerkt. Die samenwerking zoeken we actief op.

Uitwerken bestaande activiteiten die worden voortgezet

1. Debat- en dialoog

Doelstelling actielijn	In de periode 2004–2024 heeft de Provincie debat- en dialoogbijeenkomsten ondersteunt. Deze bijeenkomsten worden in de coalitieperiode voortgezet.
Activiteiten	• Lagerhuis BNN VARA • Model European Parliament • Jongerendebatten Nederlandse Jongerenraad (NJR) • Euriade
Behaalde resultaten van de activiteit	Jaarlijkse organisatie van debat en-dialoogbijeenkomsten voor scholieren in voortgezet onderwijs (v)mbo studenten worden actiever betrokken/meegenomen
Hoe verder	In samenwerking met organisaties van de activiteiten worden de activiteiten opgepakt. De thema's die onderwerp zijn van debat en dialoog worden vanuit de Provinciale organisatie aangereikt.
Financiële dekking	Gedekt uit beleidskader Cultuur en Erfgoed

2. Informatieve rondleidingen

Doelstelling actielijn	De Provincie faciliteert jaarlijks rondleidingen voor alle leeftijdsgroepen. De rondleidingen zijn informatief van karakter. Deelnemers worden niet alleen geïnformeerd over de architectuur en de bezienswaardigheden van het gebouw, maar ook over het werk in het gebouw door PS/GS. Het verdrag van Maastricht is één van de hoogtepunten van de rondleiding met een apart verhaal over Europees burgerschap.
Activiteiten	Jaarlijkse rondleidingen aan verschillende doelgroepen
Behaalde resultaten van de activiteit	Deelname en aanmeldingen door scholen is toegenomen
Hoe verder	Boeking en leiden tot meer verbinding en kennis over de Provincie en haar werk.
Financiële dekking	Gedekt in budget Facilitair

3. Participatie bij beleidsvorming

Doelstelling actielijn	In de beleidsvorming worden burgers betrokken de beleidsvorming van de Provincie. Hiervoor worden wettelijke procedures aangehouden. Voor de uitwerking van de beleidskaders wordt een actieve betrokkenheid van jongeren gestimuleerd.
Activiteiten	Actief betrekken van jongeren bij de uitvoering van de beleidskaders
Behaalde resultaten van de activiteit	In bijeenkomsten op locatie over de uitvoering van de beleidskaders zijn jongeren betrokken die actief deelnemen
Financiële dekking	Gedekt vanuit budgetten van de beleidskaders

Uitvoering voortzetting burgerschapspilots

4. ProDemos

Doelstelling actielijn	In de periode 2022 – 2024 is door ProDemos de samenwerking aangegaan. ProDemos wordt ingezet om voorlichting te geven over burgerschap, rechtsstaat en democratie
Activiteiten	• Doel is dat meer gebruikt wordt gemaakt van programma's ProDemos • Vaker spelen Provinciespel • Vaker spelen Democracy • Meer gastlessen • Meer bezoek aan de rechtbank • Netwerk opbouwen (onderwijs, gemeenten en maatschappelijk veld) • Werven en trainen Limburgse begeleiders
Behaalde resultaten van de pilot	• Door de Limburgse aanpak is een significante groei in boekingen bereikt. • Het netwerk is uitgebreid. • Er zijn meer jongeren actief geweest met democratie en rechtsstaat en ook zijn de resultaten van de dialogen in de wijk en in moskeeën een succes. • De Limburgse bibliotheken hebben de verkiezingskrant aan hun lezers aangeboden. • Limburgse begeleiders zijn geworven. Hierdoor is het ook toegankelijker gebleken. ProDemos komt zo letterlijk dichterbij. • Trainees van Richting Zuid zijn betrokken bij de activiteiten van ProDemos. Zo wordt een groot ambassadeurs netwerk opgebouwd.
Hoe verder	In samenwerking met ProDemos wordt de Limburgse aanpak in de komende jaren doorgezet. Boeking en het netwerk uitbouwen en versterken staan hierbij centraal. Daarnaast wordt ingezet op het verstevigen van de verbinding met de maatschappelijke organisaties.
Financiële dekking	Gedekt in exploitatiebudget Limburg Agenda
Informatie	Provincie Limburg en ProDemos starten samenwerking om inwoners te betrekken bij de democratie – ProDemos Provinciale Statenverkiezingen Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl

5. Kinderbestuurdersdag

Doelstelling actielijn	Betrekken en verbinden van kinderen in de leeftijd van 9-12 van het primair onderwijs bij thema's in hun leefomgeving. De kinderbestuurders zijn kinderburgemeesters, kinderraden, jongerenraden in de gemeente.
Activiteiten	• Spelen Provinciespel • Spelen Democracy • Netwerk opbouwen (onderwijs, gemeenten en maatschappelijk veld)
Behaalde resultaten van de pilot	• Toename van deelnemers in 2024 ten opzichte van 2023 • Kindertreffen waarin ontmoeten en met elkaar praten centraal staat • Bestuurders van gemeenten (burgemeesters, wethouders en vertegenwoordigers gemeenteraden) stimuleren de betrokkenheid van de kinderen
Hoe verder	• Bereik van primair onderwijs voor kinderbestuur/jeugdraden vergroten • Faciliteren en drempelverlagend van bijeenkomst in Provinciehuis • In samenwerking met ProDemos wordt de Limburgse aanpak in de komende jaren doorgezet. Boeking en het netwerk uitbouwen en versterken staan hierbij centraal. • Daarnaast wordt ingezet op het verstevigen van de verbinding met de maatschappelijke organisaties.
Financiële dekking	Gedekt in exploitatiebudget Limburg Agenda
Informatie	Waar – Kinderburgemeesters Jongerenraad en kinderraad of -burgemeester Kennispunt Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl

6. Vrijheidseducatie en Democratie

Doelstelling actielijn	Betrekken en verbinden van jongeren in de leeftijd tot 25 bij de betekenis van Vrijheid en Democratie.
Activiteiten	• Uitvoering van het Vrijheidsmanifest • Debatten over weerbare democratie • Actief betrekken van Jongeren bij herdenken en Vieren van Vrijheid • Vrijheidscolleges met Duitse en Nederlandse Jongeren • Dialoogbijeenkomsten over vrijheid • Dag van de Democratie (15 september): Vrijheid en tolerantie • Euregionale discussiefora • Dag van de mensenrechten (10 december) • Vrijheidsdebatten
Behaalde resultaten van de pilot	• In het kader van de Nationale Viering en Herdenkingen voor 80 jaar vrijheid hebben verschillende activiteiten plaatsgevonden. De uitvoering van het Vrijheidsmanifest is succesvol geweest en heeft veel jongeren bereikt. Een nader detail volgt
Hoe verder	• Vrijheidseducatie en democratie moet de komende jaren een groter beslag en betekenis krijgen bij Jongeren. Vrijheidseducatie is een vorm maar niet de enige. Het beschikbare budget is beperkt om de voortgang tot 2029 (eerstvolgende jubileumjaar) te continueren
Financiële dekking	Gedekt in budget '80 jaar Vrijheid en nationale Herdenking'
Informatie	Vrijheidscolleges Inspirerende verhalen over vrijheid Educatie en vrijheid – Mises Instituut Nederland Educatie en onderwijs

7. Euregionale initiatieven

Doelstelling actielijn	Ondersteunen van kleinschalige grensoverschrijdende initiatieven voor (verenigingen van) inwoners en met name de jeugd, lagere en middelbare scholen en groepen uit het maatschappelijke veld.
Activiteiten	• Ondersteunen van burgergerichte initiatieven zoals de uitwisseling tussen en verbinden van jongeren • Stimuleren van "ontmoetingen" die de betrokkenheid/participatie van jongeren centraal stellen.
Behaalde resultaten van de pilot	• Euregionale debatwedstrijden • Euregionale samenwerking tussen scholen
Hoe verder	• Faciliteren en drempelverlagend van bijeenkomst in Provinciehuis • In samenwerking met scholen het euregionale netwerk uitbouwen en versterken. • Met ProDemos de betekenis van Limburg in de Euregio te bevorderen.
Financiële dekking	Gedekt door Small project funds en cofinanciering uit 'Internationalisering'
Informatie	Euregionaal Vrijheidsdebat Brunssum 20 september 2024 Debatteren kun je leren. Een impressie van de Euregionale Klimaatdag in het Gouvernement in Maastricht Stichting LVO Studio Europa Maastricht – 'Hier' in Europa gaat verder! Wat is de rol van Europa in ons dagelijks leven?

8. LONT Limburg

Doelstelling actielijn	Volgen van de resultaten van de Limburgse jongerencoalitie Young Perspective XL over wat leeft onder Limburgse Jongeren en wat zij belangrijk vinden
Activiteiten	• Onderzoek onder jongeren in middelbaar onderwijs • Organisatie van jongerenfestival Lont Limburg • Inventarisatie en voorstellen voor vervolgacties • Selecteren en starten onderzoeksprojecten met voor en door jongeren
Behaalde resultaten van de pilot	• Belangrijke thema's en kwesties die spelen onder jongeren wo participatie en inspraak
Hoe verder	• Provincie stimuleert het werk van de maatschappelijke jongerenorganisaties. • Opgehaalde thema's en kwesties worden betrokken bij ontwikkeling van beleid en directe dialoog met jongeren op scholen
Financiële dekking	Exploitatiebudget Maatschappelijke jongerenorganisatie
Informatie	Bondgenoten in de democratie – Jongeren en bestuurders bouwen samen Rapport Rijksoverheid.nl ; Young Perspective XL Jongeren Netwerk Limburg; Young Perspective – XL ZonMw Projects ; LONT – uniek jongeren festival in Limburg • Jeugdwerk Limburg; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019

Uitvoering nieuwe pilots bestuurlijke vernieuwing

9. De SchaduwStaten

Doelstelling actielijn	Pilot om met jongeren vooraf en na Statenvergaderingen geagendeerde agendapunten Staten voor- en na te bespreken
Activiteiten	• Bezoek van jongeren van Statencommissie of Provinciale Staten • Voor en/of Nabespreken bijeenkomst met commissieleden en portefeuillehouder • Publicatie in sociale media of krant over respons/reactie van jongeren over besproken kwesties
Te behalen resultaten	• Aantal bezoeken van jongeren • Aantal voor- en nabesprekingen • Aantal publicaties in social media en kranten
Hoe verder	Beoogd wordt om jongeren nauwer te betrekken bij kwesties en kennis te nemen van hun opvattingen
Financiële dekking	Gedekt door Griffie- bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur

10. Provinciaal G-debat

Doelstelling actielijn	Betrekken van Jongeren met een beperking bij kwesties in hun leefomgeving
Activiteiten	In samenwerking met gemeenten en maatschappelijke organisaties in Limburg, jongeren met een verstandelijk en/of fysieke beperking in debat over kwesties in hun leefomgeving danwel over hun vertegenwoordiging en betrokkenheid bij besluitvorming van de overheid.
Te behalen resultaten	G-debatten in het Provinciehuis in samenwerking met maatschappelijke organisatie jongeren en GIPS Spelen en Leren
Hoe verder	• Intern: Na accoord afstemmen met Griffie, Presidium en Statenleden over invulling • Extern: na instemming intern over een aanpak opstellen samen met betrokken en ervaringen gemeenten Horst, Venlo, Venray, Heerlen, Nederweert en Sittard-Geleen
Financiële dekking	Gedekt door Griffie- bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Internationale Dag voor Mensen met een Beperking ZonMw; Internationale Dag van Mensen met een Beperking Magazine impact VN-verdrag op hoger onderwijs - ECIO; Hoge verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019

11. Jongerendag(en)	
Doelstelling actielijn	Deze pilot is opgedeeld in drie pilots: Jongerensessies op locatie, Jongeren en weerbare democratie en ondermijning, Hackatons
11a Jongerensessies op locatie	
Doelstelling actielijn	Bijeenkomsten in de regio met en door Jongeren
Activiteiten	Bijeenkomsten in de regio Maastricht-Heuvelland, Parkstad, Sittard-Geleen, Roermond, Weert en Venlo, Horst aan de Maas, Peel en Maasgebied
Te behalen resultaten	• Opgehaalde ideeën, initiatieven en betrokkenheid Jongeren • Aantal bereikte jongeren en betrokken bestuurders en PS-leden
Hoe verder	Beoogd wordt om de verbinding met jongeren, bestuurders en PS-leden te vergroten door bezoeken op locatie
Financiële dekking	Gedekt bestuurlijke vernieuwing
Uitvoerend cluster	Griffie
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Jongerensessie: Stimuleer en activeer jouw netwerk - NCR Jaarverslag; NMFs Jongerenparticipatie_Hoe-organiseer-je-dat.pdf; Hoge verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019
11b Jongeren in een Weerbare democratie en ondermijning	
Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds - Jongeren hebben een stem; Veilig Opgroeien - Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijks-overheid.nl; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. - NVVN; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf; Hoge verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?
11c. Hackathon Jongeren	
Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur; Speaking Minds - Jongeren hebben een stem; Veilig Opgroeien - Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. - NVVN; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf; Hoge verwachtingen - Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

11d. Preventie met Gezag

Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur ; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem ; Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl ; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN ; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf ; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 ; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

12 Elke Jongere telt

Doelstelling actielijn	Jongeren die afhaken van school, werk of andere maatschappelijke activiteiten weer betrekken bij participatie
Activiteiten	• Aanbieden en stimuleren van praktijkgerichte activiteiten, zoals stages of projecten, kunnen jongeren de kans geven om ervaring op te doen in een minder formele setting en hun interesse weer te wekken. • Ondersteunen van praktijk- en beroepsonderwijs door aansluiting mogelijk maken bij persoonlijke interesses stimuleren (sport, muziek, techniek, kunst) • Jongeren ondersteunen met het (her-) vinden van een nieuwe basis.
Te behalen resultaten	• Mogelijkheden om jongeren te betrekken in stageplek bij de Provincie voor mbo of praktisch opgeleiden • Kennismakingsgesprekken met Jongeren en persoonlijke interesses bespreken in coach gesprekken
Hoe verder	Scholen MBO en praktijkonderwijs worden benaderd over de mogelijkheden die de Provincie kan aanbieden
Financiële dekking	In kind
Informatie	Jongvolwassenen tussen wal en schip – Beleidsdossier.pdf, LVB jongeren, voorkom dat ze tussen wal en schip raken – Sociaal Domein Online ; 18-plussers tussen wal en schip – Wegwijzer – Jeugd en Veiligheid, Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 ; Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend?

12a Jongereninitiatieven

Doelstelling actielijn	Gesprekken met Jongeren over het ontwikkelen van vaardigheden zoals kritisch denken, actief burgerschap, respect voor diversiteit en het herkennen van en reageren op extremisme, digitale impact van media. Het doel is om jongeren te versterken als actieve, betrokken en weerbare deelnemers aan de democratische samenleving.
Activiteiten	Organiseren van workshops en bijeenkomsten in samenwerking met Kiesmannen en/of Speaking Minds en of Nederlandse Jongerenraad activiteiten
Te behalen resultaten	Uitkomsten en follow up acties van workshops en bijeenkomsten
Hoe verder	Het is belangrijk dat jongeren kunnen meepraten met beleidsmakers over de impact hiervan en hun eigen acties kunnen bedenken en uitvoeren
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur ; Speaking Minds – Jongeren hebben een stem ; Veilig Opgroeien – Speaking Minds; Werken aan een weerbare en rechtvaardige democratische rechtsstaat voor iedereen Nieuwsbericht Rijksoverheid.nl ; Nederland op een kruispunt. Het vertrouwen van jongeren in de democratie en de Nederlandse politiek. – NVVN ; adks-literatuurstudie-de-ontwikkeling-van-democratische-kernwaarden.pdf ; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 ; Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig?

13. Jongeren“coalitie” akkoord Limburg

Doelstelling actielijn	Opstellen van een Jongerencoalitieakkoord 2029-2033
Activiteiten	• Met Jongeren door Jongeren een Jongerencoalitieakkoord opstellen • Actiepunten voor de toekomst identificeren voor de nieuwe generaties als input voor het Coalitieakkoord 2029-2033
Te behalen resultaten	In samenwerking met Jong Initiative Perspective
Hoe verder	In samenwerking met JONG Perspective XL en/of Burgerkracht uitwerken van het initiatief “LONT 2”
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Zo reageren jongerenorganisaties op het coalitieakkoord; coalitieakkoord_2022-2026_gemeente_waaijk.pdf ; Checklist voor effectief jeugdbeleid in coalitieakkoord ; Adviesrapport Jong geleerd, oud gedaan Publicatie Raad voor het Openbaar Bestuur ; Hoge verwachtingen – Kansen en belemmeringen voor jongeren in 2019 ; Provinciale Statenverkiezingen ; Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend?

14. Samenwerking met Lectoraten en Practoraten

Doelstelling actielijn	Jongerenontwikkeling en – participatie als onderdeel van een lerende organisatie en samenleving
Activiteiten	• Identificeren van de juiste focus, het betrekken van belanghebbenden, het ontwikkelen van een curriculum en het implementeren van de leerstoel binnen een maatschappelijke context • Vaststellen van de focus van de leerstoel: doelstelling, vaststellen onderzoeksgebied, interdisciplinaire benadering van de leerstoel • Samenwerking met hbo en mbo, onderzoeksinitiatieven en hogescholen en betrokkenheid jongeren bij leerstoel • Samenwerking met beleidsmakers nationaal en internationaal en Betrekken van maatschappelijke organisaties • Curriculumontwikkeling: onderzoeksthema's bepalen, praktijkervaring integreren, opleiden van jongeren als actieve onderzoekers • Financiering: overheid, stichtingen, particuliere partners die belang hebben bij versterking jongerenparticipatie • Meetbare doelen die de impact van de leerstoel aantonen • Duurzame inbedding binnen het curriculum van de instelling en doorlopende financiering • Monitoring, evaluatie en impactmetingen jongeren.
Te behalen resultaten	In 2027 leveren lectoraten en practoraten pro-actief onderbouwde acties voor verdere versterking van jongerenparticipatie
Hoe verder	Afspraken met HBO en MBO instellingen over de aanpak en uitvoering van de samenwerkingsvorm de resultaten van de samenwerking
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing
Informatie	Participatie van jeugd en jongeren: hoe krijg je het werkend? Hoe maken we kinderen digitaal weerbaar en veerkrachtig? Betekenisvolle jongerenparticipatie in onderzoek. Hoe pak je dat ; Cijfers over participatie van jongeren Nederlands Jeugdinstituut Onderzoek+Meer+meedoen+is+niet+per+se+goed+voor+jongeren.pdf

15. Samenwerking met Speaking Minds / Nederlandse Jongerenraad

Doelstelling actielijn	Betekenisvolle jongerenparticipatie uitwerken in samenwerking met Speaking Minds en Nederlandse Jongerenraad
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	In samenwerking de organisaties is het versterken van Jongeren verkent en in praktische aanpak opgepakt
Hoe verder	Verkenning in de samenwerking kan leiden tot meer inzicht in het betekenisvol samenwerken met deze organisaties
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing

16 Samenwerking met Kiesmannen en/of andere influencers

Doelstelling actielijn	Organiseren van grootschalige participatie dag op verschillende locaties in Limburg
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	Modereren van interactieve bijeenkomsten op locatie
Hoe verder	De Kiesmannen hebben ervaring om in interactie met jongeren thema's en betrokkenheid op een luchtige en humoristische manier over te brengen
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing

17. Samenwerking met Oranjefondsproject Meer kansen voor Jongeren

Doelstelling actielijn	Stimuleren van jongeren om voor en samen met jongerenprojecten op te pakken
Activiteiten	Onderzoeken en beoordelen mogelijkheden van samenwerking
Te behalen resultaten	Met het Oranjefonds zijn projecten opgepakt die meer kansen voor Jongeren ondersteunen
Hoe verder	Oranjefonds heeft ervaring in het 'veld' om initiatieven met jongeren op te pakken. In gesprek met Oranjefonds worden de mogelijkheden verkend
Financiële dekking	Bestuurlijke vernieuwing

Dit is een uitgave van de Provincie Limburg.

Mei 2025 | 2505 1411

Provincie Limburg
Limburglaan 10, 6229 GA Maastricht
Postbus 5700, 6202 MA Maastricht
+31 (0)43 389 99 99, postbus@prvlimburg.nl

www.limburg.nl

